

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-49-02

Голові Комітету
Верховної Ради України
з питань зовнішньої політики
та міжпарламентського співробітництва
Олександрю МЕРЕЖКУ

*Щодо реєстр. № 8029
від 13.09.2022*

Шановний Олександрє Олександровичу!

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 11 січня 2023 року (протокол № 73), розглянув проект Закону про внесення змін до Закону України "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України" щодо порядку виїзду громадян за кордон в особливий період на умовах гарантованої фінансової підтримки Збройних Сил України, реєстр. № 8029 від 13.09.2022, поданий народним депутатом України Мазурашу Г.Г. (далі – законопроект).

Як зазначено у пояснювальній записці, метою законопроекту є внесення до законодавства змін, які посприяють зменшенню кількості громадян, які не можуть заробити на себе і сім'ю, збільшенню фінансової підтримки ЗСУ, зміцненню економіки та обороноздатності держави, зниженню градусу соціально-економічної напруги.

Для досягнення зазначеної мети проектом Закону пропонується доповнити статті 1, 2 та 3 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» (далі – Закон) новими нормами, відповідно до яких, зокрема: «Громадянин України не може бути обмежений у праві на виїзд з України та в'їзд в Україну ні за яких інших підстав, крім передбачених у цьому Законі.»; «В умовах воєнного стану для виїзду з України громадяни України, які входять до категорій, яким законодавчими, або іншими нормативними актами встановлено заборону на виїзд з України на час дії воєнного стану, мають додатково надати ... документи, які підтверджують: наявність рахунку в одному з державних банків України з гарантійним внеском у розмірі не менше 5 прожиткових

мінімумів для працездатних осіб (який встановлений на час виїзду), кошти з якого громадянин не може використовувати за межами України, передачу відповідному банку нотаріально засвідченої заяви про добровільний обов'язок поповнювати рахунок із гарантійним внеском коштами в сумі, яка дорівнює мінімум розміру податків з мінімальної заробітної плати (на час перерахунку), за кожен місяць (або частину місяця) перебування за кордоном під час дії в Україні воєнного стану, та дозвіл відраховувати з рахунку з гарантійним внеском передбачену в цьому абзаці мінімальну суму на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил України після завершення кожного місяця, протягом якого громадянин перебував за межами України під час дії воєнного стану (або якщо громадянин не повідомив банк про повернення в Україну).».

Також проектом пропонується встановити, що громадяни, які виїхали з України під час дії воєнного стану на умовах, передбачених в абзацах другому і третьому частини четвертої статті 2 Закону (в редакції законопроекту), для в'їзду в Україну мають додатково надати підтвердження виконання ними цих умов. Громадяни України, які виїхали з України під час дії воєнного стану не на умовах, передбачених у частині четвертій статті 2 Закону (в редакції законопроекту), і не мають документів, що підтверджують право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації, для в'їзду в Україну мають добровільно перерахувати на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил України суму, яка дорівнює 10 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних громадян (офіційно встановлених в Україні на день в'їзду в Україну), за кожен місяць перебування за межами України під час дії воєнного стану.

Міністерство фінансів України в межах компетенції не заперечує щодо подальшого розгляду законопроекту.

Міністерство оборони України та Державна прикордонна служба України не підтримують законопроект.

У ході обговорення законопроекту на засіданні Комітету народними депутатами України – членами Комітету був висловлений ряд зауважень до запропонованих ним новацій.

Так, проектом Закону пропонується встановити, що громадяни України, які виїхали з України під час дії воєнного стану не на умовах, передбачених у новій частині четвертій статті 2 Закону (в редакції законопроекту), і не мають документів, що підтверджують право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації, для в'їзду в Україну мають добровільно перерахувати на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил України суму, яка дорівнює 10 розмірам прожиткового мінімуму для працездатних громадян (офіційно встановлених в Україні на день в'їзду в Україну) за кожен місяць перебування за межами України під час дії воєнного стану. Зазначена норма суперечить статті 33 Конституції України, відповідно до якої «Громадянин України не може бути позбавлений права в будь-який час повернутися в Україну» та положенням частини третьої статті 22 Конституції

України: «При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».

Законопроект також містить положення, що суперечать одне одному, а саме: змінами до статті 1 Закону пропонується встановити, що «Громадянин України не може бути обмежений у праві *на виїзд* з України та *в'їзд* в Україну *ні за яких інших підстав, крім передбачених у цьому Законі*», при цьому статтю 3 Закону пропонується доповнити новою частиною: «Заборонено перешкоджати громадянам України виїжджати з України, якщо вони не входять до категорій, яким *законодавчими чи іншими нормативними актами встановлено заборону на виїзд за кордон*», тобто визнається можливість заборони виїзду за кордон відповідно до *інших законодавчих чи нормативних актів*.

В абзаці четвертому нової частини четвертої статті 2 Закону (в редакції законопроекту) зазначено, що «Громадяни, які виїхали з України під час дії воєнного стану на умовах, передбачених в абзацах другому і третьому частини четвертої цієї статті, для *в'їзду в Україну мають додатково надати підтвердження виконання ними цих умов*», при цьому в законопроекті не вказано, які саме *підтвердження виконання умов* мають бути надані.

Також слід зауважити, що перелік категорій громадян України, в тому числі громадян чоловічої статі віком від 18 до 60 років, які можуть виїздити за кордон під час правового режиму воєнного стану, та перелік документів, необхідних для перетину державного кордону, визначений не в Законі України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», до якого пропонується внести зміни, а в Правилах перетинання державного кордону України громадянами України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 (далі – Правила). Із введенням в Україні правового режиму воєнного стану Правила були доповнені пунктами 2¹-2¹³, відповідно до яких, зокрема, визначено категорії громадян України чоловічої статі віком від 18 до 60 років, яким дозволяється виїзд за межі України під час правового режиму воєнного стану.

За підсумками розгляду законопроекту Комітет ухвалив рішення: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Закону України "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України" щодо порядку виїзду громадян за кордон в особливий період на умовах гарантованої фінансової підтримки Збройних Сил України, реєстр. № 8029 від 13.09.2022, поданий народним депутатом України Мазурашу Г.Г., за наслідками розгляду у першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

З повагою
Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

